B1 Topaic 1

04 An Chopail

Labhairt

3

04 An Chopail

Le múineadh:

- Ag fiafraí de dhuine/dhaoine an bhfuil gaol acu le duine eile agus ag freagairt na ceiste sin.

4

An Chopail – The Copula *Is*

- Baineann an rannóg seo leis an chopail – the copula.
- *A copula is a word or concept that* ***links a subject to a description or complement****, most commonly seen as the verb "to be" in English (e.g., "The sky* ***is*** *blue").*
- *In linguistics, it's a linking verb.*
- *The term comes from Latin for "link" or "tie," applying to grammar, statistics, and even music, referring to connecting parts.*

5

An Chopail

- Are you related to Michael? Yes/No
- Is Áine the youngest? Yes/No
- Do you have children?
- **An bhfuil tú muinteartha do Mhicheál?**
- **An í Áine an duine is óige?**
- **An bhfuil páistí agaibh?**

6

An Chopail – The Copula *Is*

- ***Is***, traditionally called the copula, is used to link two nouns or pronouns.
- The appropriate pronoun, e.g. mé/mise/mé féin, tú/tusa|tú féin etc. is used.
- ***Is*** is never stressed and is pronounced with a broad s, except before a pronoun spelt with an initial ***i*** or ***e***.
- The actual pronunciation is sometimes shown by spelling ***is é*** as ***'sé***, ***is í*** as ***'sí*** and ***is iad*** as ***'siad***.

7

An Chopail – The Copula *Is*

- Definite noun as subject
- In any copula sentence, where the topic (i.e. the first noun, in these examples) is a definite noun,
- e.g. an fear sin 'that man', Cáit, Bríd agus Máirtín,
- it is preceded by the appropriate pronoun ***é, í, iad***.

8

©GaeilgegoDeo2026

An Chopail – The Copula *Is*

- Tá mé anseo agus tá mé go maith.
- **I am here and I am well.**
- Is mise Máirtín. **I am Máirtín**
- Is tusa an dochtúr.
- **You are the doctor.**
- Is í sin mo bhean.
- **That woman is my wife.**
- Is é féin an muinteoir.
- **He himself is the teacher.**

9

An Chopail – The Copula *Is*

- Is ***é*** an fear sin an sagart.
- **That man is the priest.**

- Is ***í*** Cait mo bhean.
- **Cáit is my wife.**

- Is ***iad*** Bríd agus Máirtin na gasúir.
- **Bríd and Máirtín are the children.**

10

An Chopail – The Copula *Is*

- ***é, í, iad*** as subject
- When the subject is ***é, í,*** or ***iad*** it must be repeated,
- e.g. Is ***é*** an dochtur **é**.

- Is ***é*** an dochtúr ***é***. He is the doctor.
- Is ***í*** an múinteoir ***í*** . She is the teacher.
- Is ***iad*** na gasúir ***iad***. They are the children.

11

An Chopail san Aimsir Láithreach

- Dearfach - ***is***
- Diúltach - ***ní***
- Ceisteach - ***an***
- Ceiste díúltach - ***nach***
- Spléach – ***gur(b)***

12

An Chopail

- Bí ag obair leis an duine in aice leat nó smaoinigh ar na freagraí cearta **diúltacha** agus **dearfacha** a thabhairt ar na ceisteanna seo thíos.

13

An Chopail

- An bhfuil tú muinteartha do Mhicheál?
- An í Áine an duine is óige?
- An bhfuil páistí agaibh?

14

©GaeilgegoDeo2026

An Chopail

- Cén cheist a bhfuil freagra **Is ea/Ní hea** uirthi?
- Cén cheist a bhfuil freagra **Tá/Níl** uirthi?

15

An Chopail

- An bhfuil tú muinteartha do Mhicheál? **Tá/Níl**
- An í Áine an duine is óige? **Is í/ Ní hí**
- An bhfuil páistí agaibh? **Tá/Níl**
- Cum ceist a bhfuil **Is ea/Ní hea** mar fhreagra uirthi!
- **Mar shampla - An duine de mhuintir Uí Néill tú?**

16

An Chopail

- **An bhfuil** tú muinteartha do dhuine darb ainm Lisa? **Tá/Níl**
- **An tú/tusa** an duine is óige sa teaghlach? **Is mé/Ní mé**
- **An páiste** aonair tú? **Is ea/Ní hea**

17

An Chopail

- Níl ag teastáil ach freagraí gonta (consise) cosúil leis na cinn thuas, ach bí cinnte go dtuigeann tú go maith an difríocht idir na ceisteanna agus na freagraí thuas.
- Is gné chasta den ghramadach í an chopail ach is gné iontach tábhachtach í.
- Tiocfaidh sé isteach ort de réir a chéile le cleachtadh.

18

An Chopail

- Cuir ceist ar an duine in aice leat faoina t(h)eaghlach nó cum ceist futhu.
- Bí cinnte gur féidir leat féin labhairt faoi do theaghlach féin ar dtús chun an duine sin a fhreagairt.

19

An Chopail

- **Cum ceisteanna a bhfuil *Is ea/Ní hea* mar fhreagra orthu!**
- Siúil timpeall an ranga agus aimsigh daoine sa rang a bhfuil na ráitis thíos fíor fúthu:

20

©GaeilgegoDeo2026

An Chopail

- Duine atá muinteartha do dhuine darb ainm Lisa.
- Duine a bhfuil triúr deartháireacha aige/aici.
- Duine a bhfuil páistí aige/aici.
- An duine is óige sa teaghlach.
- An duine is sine sa teaghlach.
- Duine gur páiste aonair é/í.

21

An Chopail

- Duine a bhfuil beirt deirfiúracha aige/aici.
- Duine a bhfuil madra aige/aici.
- Duine atá pósta.
- Duine nach bhfuil carr aige/aici.
- Duine a bhfuil teach aige/aici sa Ghaeltacht.
- An duine is óige sa rang.

22

An Chopail – Na Ceisteanna

- **An bhfuil tú** muinteartha do dhuine darb ainm Lisa?
- **An bhfuil** triúr deartháireacha **agat**?
- **An bhfuil** páistí **agat**?
- **An tusa** an duine is óige sa teaghlach?
- **An tusa** an duine is sine sa teaghlach?
- **An** páiste aonair tú?

23

An Chopail – Na Ceisteanna

- **An bhfuil** beirt deirfiúracha **agat**?
- **An bhfuil** madra **agat**?
- **An bhfuil tú** pósta?
- **An bhfuil** carr **agat**?
- **An bhfuil** teach **agat** sa Ghaeltacht?
- **An tusa** an duine is óige sa rang?

24

©GaeilgegoDeo2026